

Wetenschapsnotities

U-SMILE: budgetneutraal gedrag beïnvloeden

Hoe is het gedrag van automobilisten slim én budgetneutraal te beïnvloeden? Die vraag wil het onderzoeksproject U-SMILE (Urban Smart Measures and Incentives for quality of Life Enhancement) beantwoorden.

YMKJE DE BOER, NWO

Economen, psychologen, verkeersingenieurs, beleidsanalisten en stedelijke partners slaan in dit project de handen ineen. Ze ontwerpen, testen en evalueren slimme maatregelen met als criteria: acceptatie, efficiëntie en effectiviteit. De onderzoekers werkensamen met een aantal Nederlandse steden.

Het is bekend dat prijsprikkels op een efficiënte en effectieve manier files en milieuvriendelijk gedrag kunnen verminderen. Er is echter onvoldoende politiek-maatschappelijk draagvlak voor meer belastingen. Tegelijkertijd zijn vormen van belonen en subsidiëring vaak te duur, zeker op langere termijn. Daarom richt U-SMILE zich op hybride tussenvormen, in de hoop en verwachting daarmee het beste van beide werelden te kunnen combineren.

Mengvormen van belastingen en belonen

Het onderzoeksteam ontwerpt en onderzoekt experimenten met budgetneutrale mengvormen van belastingen en beloningen, waaronder verhandelbare spitsrechten. Het innovatieve van de aanpak van U-SMILE

ligt in het ontwikkelen, toetsen, evalueren en analyseren van slimme maatregelen, die gedrag kunnen beïnvloeden.

Het gaat om een vernieuwende mix van negatieve en positieve financiële prikkels, die een aantal van de belangrijkste nadelen van de prijsstelling (met name een zeer beperkte acceptatie) en het belonen (met name de beperkte budgetten en geïnduceerde vraag) omzeilen. Daarnaast zijn deze maatregelen ook technologisch innovatief. Denk hierbij aan de introductie van het concept van verhandelbare vergunningen en aan het koppelen van realtime identificatie van geautomatiseerde voertuigen aan virtuele marktomgevingen.

Interdisciplinaire benadering

Het onderzoeksteam kiest voor een interdisciplinaire benadering, waarbij economen, psychologen, verkeerskundigen en beleidswetenschappers gezamenlijk slimme instrumenten ontwikkelen en toetsen. Daarnaast is sprake van een brede benadering waarin zowel theorievorming, modellering als experimenten een plaats hebben en elkaar aanvullen. Bij dit alles zijn de onderzoekers geïnteresseerd in met name de acceptatie, de effectiviteit en de efficiëntie (ofwel de mate

waarin maatschappelijke welvaart wordt verhoogd) van de maatregelen.

Korte lijnen tussen wetenschap en praktijk

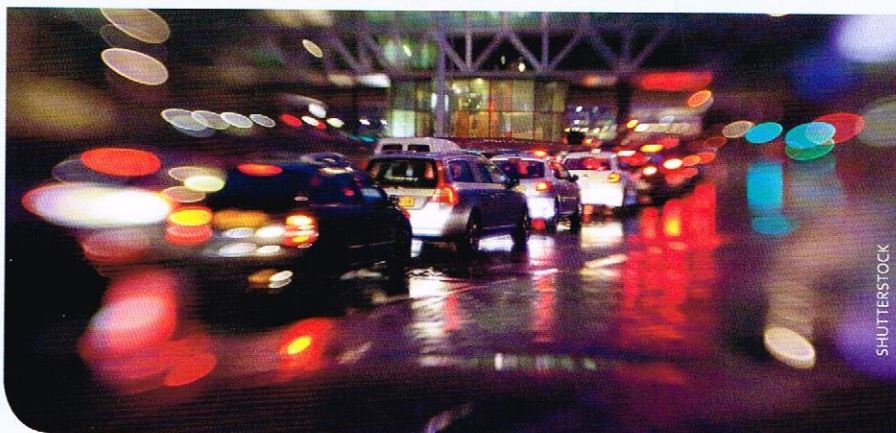
Samenwerking tussen wetenschappers en praktijkexperts geeft meerwaarde. Immers, wetenschappers en mensen uit de praktijk hebben dezelfde doelen voor ogen (duurzaamheid vergroten, het fileprobleem aanpakken), maar bekijken de zaak door hun specifieke expertise en verschillende rollen natuurlijk vanuit een ander perspectief.

Ondermeer in het bundelen van wetenschap en praktijk ligt de kracht van U-SMILE. Het is voor de wetenschappers van belang om juiste en tijdige input vanuit de praktijk te krijgen en om mogelijkheden te krijgen om experimenten uit te voeren – andersom geldt natuurlijk dat het voor de praktijk waardevol is dit type innovatieve maatregelen samen met wetenschappers te ontwikkelen. Daarom zijn er regelmatig projectbijeenkomsten en houden de samenwerkende partners elkaar daarbuiten ook goed op de hoogte van alles dat er speelt.

Het U-SMILE-consortium

U-SMILE betreft een samenwerking van de Vrije Universiteit Amsterdam (pervoerder), de Technische Universiteit Delft, de Rijksuniversiteit Groningen, de Hogeschool van Amsterdam, de gemeente Amsterdam, Amsterdam Zuidas en Zuidasdok, Groningen Bereikbaar, de Amsterdam ArenA en De Verkeersonderneming Rotterdam.

Het U-SMILE-onderzoek richt zich op budgetneutrale gedragsbeïnvloeding van automobiliteit

i In het onderzoeksprogramma SURF (Smart Urban Regions of the Future) werken consortia van onderzoekers en praktijkpartijen samen aan vraagstukken rond ruimte, wonen, bereikbaarheid, economie en bestuur. In 2016 zijn vijf grote projecten van start gegaan, waaronder U-SMILE. SURF valt onder het kennisinitiatief Verbinden van Duurzame Steden van NWO, het Rijk, Platform31 en Regieorgaan SIA.